

# Construïm Ciutats Amigues de la Infància

unicef   
uneix-te per la infància



# Construïm Ciutats Amigues de la Infància

## Índex

Què és i com neix la iniciativa Ciutats Amigues de la Infància?	02
Per què un enfocament municipal centrat en el infants?	04
Els 4 principis per orientar una Ciutat Amiga de la Infància	05
Els 9 pilars bàsics per construir una Ciutat Amiga de la Infància	06
Les Ciutats Amigues de la Infància a Espanya	17
Recursos sobre infància i ciutats (CD)	19

El programa Ciutats Amigues de la Infància (CAI) pretén promoure l'aplicació de la Convenció sobre els Drets de l'Infant a l'escala local mitjançant l'impuls, el reconeixement i l'intercanvi de polítiques i experiències locals pels drets dels infants entre municipis d'Espanya.



Aquest material identifica el marc de treball, els pilars i els passos a fer per tal d'anar construint pobles i ciutats més compromeses amb el compliment efectiu dels drets dels infants, entenent infant tal com ho defineix la Convenció: persones fins als 18 anys.

# Què és i com neix la iniciativa Ciutats Amigues de la Infància?

El programa Ciutats Amigues de la Infància (CAI) és un instrument per la promoció i aplicació de la Convenció sobre els Drets de l'Infant a escala local que vol implicar els governs municipals i altres ens locals en fer efectius els drets dels nadons, nens, nenes, adolescents i joves fins als 18 anys. Es tracta, doncs, de promoure el respecte pels drets de la infància allà on tenen un impacte més directe en les seves vides: els municipis.

Així, en una Ciutat Amiga de la Infància l'opinió, les necessitats, les prioritats i els drets dels infants formen part de les polítiques, programes i decisions públiques; i, per tant, és una ciutat apta per a tothom. La iniciativa CAI planteja un estil de govern i una gestió urbana participativa, capaç de garantir als ciutadans més joves el

ple gaudi dels seus drets. Per això fa especial èmfasi en el foment de la participació infantil.

La iniciativa Ciutats Amigues de la Infància neix l'any 1996 arran de la resolució aprovada en la Conferència de Nacions Unides sobre Assentaments Humans (Habitat II) on es declara que el benestar de la infància és un indicador clau d'un hàbitat saludable, d'una societat democràtica i d'un bon govern.

Més endavant, l'any 2002 l'Assemblea General de Nacions Unides en la seva Sessió Especial dedicada a la infància va adoptar la Declaració "Un món apropiat per als infants" i un Pla d'Acció a partir d'allò establert a la Convenció sobre els Drets de l'Infant. Els Estats van acordar avançar en el



que van anomenar “la nostra causa comuna: el benestar de la infància i la promoció i protecció dels seus drets” (Veure el CD)

Totes les conferències internacionals i sessions especials en matèria d'infància s'emmarquen en la Convenció sobre els Drets de l'Infant de 1989 que és el tractat de drets humans universalment més acceptat i que conté el

conjunt d'estàndards legals internacionals més exhaustiu per a la protecció i el benestar de la infància. La Convenció, més enllà d'establir obligacions als Estat part, insta les ciutats a concebre's a si mateixes, els seus serveis, les seves infraestructures i qualitat de vida d'una altra manera, que tingui en compte les necessitats específiques i la perspectiva i opinions dels infants.

**En qualsevol cas i arreu, una Ciutat Amiga de la Infància ha de garantir el dret de qualsevol infant, adolescent i jove que viu al municipi a:**

- **Influir sobre les decisions que els afecten i que es prenen a la seva localitat.**
- **Expressar la seva opinió sobre el municipi que desitgen.**
- **Participar en la seva família, comunitat i vida social.**
- **Accedir a serveis bàsics com la salut, l'educació i la protecció.**
- **Beure aigua potable i tenir accés a serveis de sanejament adequats.**
- **Ser protegit contra l'explotació, la violència i l'abús.**
- **Passejar amb seguretat pels carrers.**
- **Trobar-se i jugar amb els seus amics i amigues.**
- **Tenir espais verds per a plantes i animals.**
- **Viure en un medi ambient no contaminat.**
- **Participar en activitats socials i culturals.**
- **Ser un ciutadà igual que els altres, amb accés a qualsevol servei, independentment de l'origen ètnic, religió, nivell econòmic, sexe o discapacitat.**



# Per què un enfocament municipal centrat en els infants?

**Una Ciutat Amiga de la Infància s'ha d'orientar a partir dels quatre principis rectors de la Convenció sobre els Drets de l'Infant**

La infància ha de ser una prioritat per als municipis, en primer lloc, perquè és una obligació legal. Arran de la Convenció sobre els Drets de l'Infant, els Estats tenen l'obligació d'assegurar que l'interès superior de l'infant es té en consideració en totes les accions polítiques i no només en aquelles adreçades específicament a la infància.

Més enllà de l'imperatiu legal, hi ha moltes altres raons per les quals cal situar la infància al centre de les polítiques locals com, entre d'altres, les següents:

- Els nens i les nenes són individus. No són propietat dels seus pares ni de l'Estat, ni són només persones en desenvolupament, sinó que tenen el mateix estatus que els adults.
- Els infants inicien la seva vida com a éssers totalment dependents. Necessiten els adults per cuidar-los, educar-los i orientar-los cap a la seva independència.
- Molts canvis socials impacten en els infants de manera desproporcionada i massa sovint negativa. Fenòmens com la globalització, els canvis en les estructures familiars o un estat del benestar cada vegada més reduït tenen repercussions transcendents sobre la infància.
- Les mesures polítiques que prenen els governs, així com les seves omissions, poden repercutir amb més contundència sobre els infants que sobre qualsevol altre grup social.
- La infància no vota i no té possibilitat de jugar un paper significatiu en la política institucional. Sense acords especials, els nens i les nenes no tindran cap influència sobre les decisions dels governs.
- El desenvolupament saludable dels nens i les nenes és crucial per al benestar present i futur de qualsevol societat i els costos de desatendre'ls són enormes, sobretot, durant la primera infància.



## ELS 4 PRINCIPIS PER ORIENTAR UNA CIUTAT AMIGA DE LA INFÀNCIA

### 1 La no discriminació (article 2)

Una Ciutat Amiga de la Infància ha de ser activament incloent amb tots els nens i nenes, independentment de la seva cultura, religió o capacitats, d'allò que pensin o diguin, i del tipus de família de la qual procedeixin. No importa el seu lloc d'origen, la seva situació legal, la llengua que parlin, la professió dels seus pares, si es tracta de nens o nenes, si tenen alguna discapacitat o si són rics o pobres. Cap infant no ha de rebre un tracte injust sota cap concepte ni circumstància.

### 2 L'interès superior de l'infant (article 3):

L'interès superior de l'infant ha de ser la principal consideració a l'hora de prendre decisions que puguin afectar la infància. Tots els adults han de fer el que sigui millor per als nens i les nenes, de manera que, quan prenguin decisions, han de pensar en la manera com afectaran els infants. Això és particularment rellevant en el cas dels responsables de dissenyar i aprovar pressupostos, polítiques i normatives. La majoria de les accions dels governs locals afecten la infància de manera directa o indirecta, per tant, tots els departaments i nivells del govern necessiten ser sensibilitzats sobre l'impacte de les polítiques en la vida dels infants, adolescents i joves.

### 3 El dret a la vida, la supervivència i el desenvolupament (article 6):

Els governs locals han de garantir la supervivència i el desenvolupament de tots els infants, tant pel que fa al desenvolupament físic com mental, espiritual, moral, psicològic i social. Així, una Ciutat Amiga de la Infància ha de maximitzar la supervivència i el desenvolupament de totes les nenes i nens, generant les millors condicions per a la vida saludable.

### 4 Escoltar els infants i respectar les seves opinions (article 12):

En una Ciutat Amiga de la Infància els nens i les nenes són visibles i són escoltats. Es promou la seva participació activa com a ciutadans i subjectes de dret, assegurant-los la llibertat d'expressar els seus punts de vista sobre "totes les qüestions que els afecten". Així mateix, també es tracta de garantir que les seves opinions són escoltades i considerades tant per part de l'ajuntament, com als seus barris, a les escoles, als hospitals i a les famílies. El propi procés de construcció d'una Ciutat Amiga de la Infància ha d'involucrar els nens i les nenes com a participants actius i ben informats. Per altra banda, cal recordar que la Convenció no interfereix amb el dret de les mares i pares i la seva responsabilitat a l'hora d'expressar les seves opinions sobre qüestions que afectin els seus fills i filles. És més, es reconeix que el nivell de participació d'un infant en les decisions ha de ser l'adequat a la seva maduresa, ja que la capacitat d'un infant per formar-se opinions i expressar-les es desenvolupa amb l'edat.

# Els 9 pilars bàsics per construir una Ciutat Amiga de la Infància

Aquests pilars bàsics són interdependents i estan interconnectats i orientats cap a un objectiu comú: millorar la vida de les nenes i els nens fent efectius els seus drets.



# 1. PARTICIPACIÓ INFANTIL

Aquest primer pilar és fonamental per a tot el procés i per a la resta de pilars, ja que tracta de la implicació activa dels nens i les nenes en els afers que els afecten, cal escoltar-los i prendre's en consideració en el procés de presa de decisions. De fet, aquesta és una de les essències del procés de construcció d'una Ciutat Amiga de la Infància: informar i implicar els nens i les nenes, així

com respectar els seus punts de vista i experiències, tenint-los en compte com a protagonistes, subjectes de dret i ciutadans actius i iguals. Tal com preveu la Convenció en el seu article 12, escoltar i tenir en compte els punts de vista dels infants, està començant a canviar les relacions i a transformar lentament les institucions i serveis en una direcció més favorable i sensible a la infància.

## ELS 9 PILARS BÀSICS

### 1. PARTICIPACIÓ INFANTIL

2. MARC LEGAL AMIC DE LA INFÀNCIA
3. ESTRATÈGIA MUNICIPAL DE DRETS DE LA INFÀNCIA
4. COMISSIÓ DE DRETS DE LA INFÀNCIA O MECANISME DE COORDINACIÓ
5. ANÀLISIS I AVALUACIÓ DE L'IMPACTE DE LES POLÍTIQUES EN LA INFÀNCIA
6. PRESSUPOST ESPECÍFIC I SENSIBLE A LA INFÀNCIA
7. INFORME PERIÒDIC SOBRE L'ESTAT DE LA INFÀNCIA AL MUNICIPI
8. DONAR A CONÈIXER ELS DRETS DE LA INFÀNCIA
9. RECOLZAMENT A ORGANISMES INDEPENDENTS DE DRETS DE LA INFÀNCIA

## REQUISITS DE RECONeixEMENT

A. CONSELLS D'INFÀNCIA O FÒRUMS ESTABLES DE PARTICIPACIÓ INFANTIL

B. PLA D'INFÀNCIA O ESTRATÈGIA PER I AMB LA INFÀNCIA

COMPLETAR ELS INDICADORS D'APLICACIÓ DE LA CONVENCió SOBRE DRET DE L'INFANT



Comprometre's amb la infància ha de significar un canvi continu i substancial a l'hora d'escoltar-la i, per tant, no n'hi ha prou d'incorporar estructures al govern i reunions sobre infància, sinó que s'han de donar canvis en la forma i circuits d'informació, de debat i de consulta, així com en l'organització, els

calendaris i les agendes de les reunions. En aquest sentit, tal com ja fan força governs locals arreu del món, es tracta de dur a terme consultes amb els infants i crear mecanismes estables de participació per tal que la consulta als nens, nenes i adolescents formi part de la pràctica quotidiana.

## **LLISTA DE CONTROL SOBRE PARTICIPACIÓ INFANTIL**



- Com es reflecteix el principi de l'article 12 de la Convenció en els diferents nivells del govern municipal?
- De quina manera es consulten els nens i les nenes de manera significativa i sense discriminacions sobre les qüestions que els afecten?
- Com es promou el respecte per les opinions de la infància entre la ciutadania i, en particular, entre els pares i mares?
- Com es treballa amb les persones que tracten amb infants el respecte pels seus punts de vista?
- Com es consulta i s'impliquen les nenes i nens que requereixen atenció especial sobre les seves necessitats específiques, ja siguin relacionades amb problemàtiques socials, justícia del menor o infants amb discapacitat?
- Quins compromisos s'han adquirit per garantir les necessitats i perspectives dels nadons i la primera infància?

## **2. UN MARC LEGAL PER A LA INFÀNCIA**

El govern municipal ha de garantir que el marc legal de les seves competències promou i protegeix els drets de la infància. Sense una normativa impregnada pels principis i

drets que emanen de la Convenció, les polítiques i pràctiques positives per a la infància només suposaran pedaços, però no seran suficients per fer efectiu un enfocament de

drets sensible a la infància. D'altra banda, també és cert que un marc legal fort i garantista és de poca

utilitat si no es difon i s'implementa adequadament a través de la sensibilització i la formació.

- S'ha analitzat com afecta la legislació nacional en matèria d'infància l'àmbit local?
- El govern local ha revisat la legislació de la seva competència de manera que pugui garantir el respecte a la Convenció i els seus quatre principis?
- De quina manera es té en compte l'interès superior de l'infant en totes les accions que l'afecten?
- Es reconeixen tots els drets a qualsevol nena o nen sense discriminació?
- Com s'assegura que els nens i les nenes, incloent els infants en circumstàncies especials, tenen accés a assessorament, advocats i procediments de reclamació contra infraccions i violacions dels seus drets?

## LLISTA DE CONTROL SOBRE MARC LEGAL



### 3. UNA ESTRATÈGIA MUNICIPAL PER A LA INFÀNCIA

En el marc de les polítiques locals, les estratègies en matèria d'infància, per un costat, cal que es concretin en forma de plans municipals d'infància, i per l'altre, que estiguin connectades amb les grans línies estratègiques i objectius d'altres plans existents a escala catalana i també espanyola. Aquest instrument de planificació ha d'anar més enllà de les declaracions, i establir objectius i actuacions assolibles i reals en relació amb un ampli ventall de drets econòmics, socials, culturals, civils i

polítics dels infants i adolescents. Com que la major part de regidories i departaments dels governs locals tenen impacte sobre la infància directament o indirecta, un element fonamental del pla ha de ser establir els mecanismes de coordinació i transversalitat. Així mateix, en el procés de construcció d'aquest pla, un requisit ha de ser la pròpia participació ciutadana, en especial, dels nens i nenes. Sense això, és improbable que hi hagi autoritat suficient per canviar realment la



situació de la infància. De la mateixa manera, es corre el risc de dissenyar una estratègia que quedi al marge dels processos claus de decisió. Per generar condicions positives per al seu desenvolupament, és important també la difusió i coneixement del pla per part de totes les persones i actors implicats. Per tant, ha de ser

accessible per als nens i nenes amb els llenguatges i formats adequats i també per a tothom que treballa amb i per a la infància. Finalment, de cara a la seva implementació, cal pensar aincloure aspectes de seguiment i avaluació del seu impacte per tal de revisar el pla i anar-lo actualitzant i millorant periòdicament.

## **LLISTA DE CONTROL SOBRE ESTRATÈGIA MUNICIPAL**



- El govern local està dissenyant o desenvolupant una estratègia basada en els drets de la infància? Està estructurada com un pla d'acció? quins altres plans s'emmarca?
- Quina prioritat dóna l'ajuntament a la implementació del pla? Ha arribat a l'Alcalde? I al Ple Municipal?
- Hi ha hagut una consulta àmplia amb implicació de la infància i totes les persones i actors clau que treballen amb i per als infants?
- Com és l'estratègia de difusió del pla dins de l'Ajuntament? I entre la ciutadania? I als infants i adolescents del municipi?
- El pla cobreix tots els drets dels infants (econòmics, socials i culturals, així com els civils i polítics) reconeguts en la Convenció? Com tracta les necessitats dels infants que necessiten una atenció especial?
- Quins mecanismes d'avaluació i revisió estan previstos? S'han desenvolupat?

## **4. COMISSIÓ O MECANISME DE COORDINACIÓ PER A LA INFÀNCIA**

Per tal de garantir una consideració prioritària de la infància en els governs locals, també és important

desenvolupar estructures permanents que vetllin per l'atenció, protecció i promoció de la infància, sigui quin

sigui el model i dimensions de l'administració municipal. La construcció d'una Ciutat Amiga de la Infància requereix que els infants i la seva perspectiva i necessitats siguin molt visibles a la política local i una manera d'aconseguir-ho és crear una comissió o mecanisme de coordinació que vetlli per avançar en el treball transversal, i que tingui autoritat al més alt nivell polític local, és a dir, a l'alcaldia.

Per altra banda, més enllà de la coordinació entre departaments del

govern local, també cal tenir present la coordinació a escala territorial i descentralitzada. Sovint els interessos de la infància es perden entre els departaments, ja que poques qüestions es poden resoldre amb l'acció aïllada d'una àrea. Aquesta comissió s'haurà de convertir en un centre d'innovació i experiència sobre la feina en col·laboració amb els infants i joves, no únicament predicant l'article 12, sinó posant-lo en pràctica sobre la pròpia estructura i en les mesures polítiques i activitats quotidianes.

- Hi ha algun mecanisme de coordinació dins de l'ajuntament que treballi per la coordinació de les polítiques i actuacions que afecten la infància?
- Hi ha autoritat política i quines capacitats té per fer efectiva la transversalitat dins del govern local?

< **LLISTA DE CONTROL**  
**SOBRE**  
**COORDINACIÓ**

## 5. AVALUACIÓ DE L'IMPACTE EN LA INFÀNCIA

La Convenció comina els governs a tots els nivells, incloent-hi els municipals, a assegurar l'interès superior de l'infant com a consideració prioritària en totes les accions que afecten la infància. Per conèixer com s'està complint aquest principi, cal un procés rigorós que garanteixi que l'im-

pacte de les lleis, les polítiques i les pràctiques sobre la infància és analitzat i avaluat. No és una cosa fàcil. Algunes lleis i polítiques impactaran únicament, o més significativament, certs grups d'edat entre els infants. Cal una avaluació prèvia del possible impacte d'una llei o de les polítiques

que s'estan aplicant i fer-ho com més aviat millor, i tant com sigui possible, per poder influir en el procés de presa de decisions. Entre els governs locals hi ha molts exemples de treball amb sistemes d'avaluació de l'impacte ambiental, així com avaluacions de l'impacte de gènere.

Així mateix, també és important que hi hagi avaluacions d'impacte inde-

pendents, per part d'ONG i institucions independents de drets humans. Aquestes institucions haurien de tenir cada vegada més pes per poder actuar en el sentit de vetllar pels drets de la infància. De la mateixa manera, la inclusió dels propis infants en els processos d'avaluació serà essencial per avançar en la qualitat d'aquestes avaluacions d'impacte.

### LLISTA DE CONTROL SOBRE AVALUACIÓ



- Com es té en consideració l'impacte sobre la infància i, en particular, sobre certs grups d'infants, de les propostes de noves lleis o pràctiques que els afecten significativament?
- Es porta a terme l'avaluació amb prou anticipació perquè pugui influir en la presa de decisions?
- Com es té en compte en l'avaluació la situació de tota la infància i les circumstàncies específiques dels infants més exclosos?
- S'involucren els propis nens i nenes en aquests processos?
- Hi ha processos de valoració i avaluació independents de l'impacte sobre la infància?

## 6. UN PRESSUPOST PER A LA INFÀNCIA

Un aspecte clau en la construcció de Ciutats Amigues de la Infància és garantir un compromís adequat sobre els recursos econòmics i l'anàlisi dels pressupostos adreçats a la infància. La Convenció sobre els

Drets de l'Infant demana als Estats l'aplicació dels drets econòmics, socials i culturals de la infància "amb el màxim abast dins dels recursos disponibles". Per conèixer com el municipi està complint aquest punt



és imprescindible una anàlisi detallada i exacta del seu pressupost, incloent-hi un examen de la manera com impacten els pressupostos dedicats a la infància. En aquest sentit, un propòsit clau consisteix a garantir la visi-

bilitat de la infància: tant en el pressupost com en altres activitats del govern. Sense aquesta visibilitat, hi ha poques possibilitats que els nens i les nenes obtinguin la part del pressupost a què tenen dret.

- El municipi té capacitat per dissenyar i analitzar els seus pressupostos amb sensibilitat per a la infància?
- És transparent el procés d'elaboració de pressupostos i inclou consultes amb els nens i nenes? Com es dóna a conèixer entre la ciutadania?
- Es publica el pressupost adreçat a la infància, amb les seves partides detallades i incloent-hi les diverses àrees municipals implicades?

## LLISTA DE CONTROL SOBRE PRESSUPOST



## 7. UN INFORME PERIÒDIC SOBRE L'ESTAT DE LA INFÀNCIA

Les Ciutats Amigues de la Infància han de garantir una recollida d'informació i seguiment sobre l'estat de la infància i els seus drets al municipi i, per tant, n'han de dur a terme una anàlisi continuada. En aquest sentit, és fonamental la recollida sistemàtica de dades sobre tota la població infantil, des del naixement fins als 18 anys, amb la informació desagregada per posar de relleu qualsevol discriminació, ja sigui per raó de sexe, minories ètniques, discapacitat o altres. L'esforç d'elaboració d'un informe no suposa exclusivament

documentar, sinó que també ha de permetre identificar clarament les llacunes i buits d'informació que poden condicionar la presa de decisions. Si l'objectiu de realitzar un informe sobre la situació de la infància al municipi és conèixer el grau de respecte pels drets polítics i civils de les nenes i els nens, caldrà comptar amb ells i les seves contribucions per fer una bona avaluació. Així mateix, també caldria involucrar els infants i adolescents en la valoració de les seves necessitats, en les propostes de solucions i en la preparació i difusió

de l'informe. En aquest sentit, l'informe ha de ser publicat i difós en formats que el facin accessible a la ciutadania i a la infància. Seria desitjable

obrir un debat social i polític sobre les conclusions de l'informe per visibilitzar la infància i les seves necessitats al municipi.

## LLISTA DE CONTROL SOBRE INFORME PERIÒDIC



- Hi ha suficient informació i dades sobre la infància al municipi per poder analitzar necessitats i canvis positius i negatius?
- Quin tipus d'informe sobre la situació dels infants s'elabora al municipi? Documenta la vida de tots els nens i nenes des del 0 fins als 18 anys? Ofereix dades desagregades que permetin detectar discriminacions específiques? Hi ha buits destacables en la informació?
- De quina manera es difón la informació i l'informe per tal de fer-lo accessible a la infància? Com es fa arribar a totes les persones que treballen amb i per als infants?
- Com s'utilitza l'informe per informar sobre el desenvolupament i l'impacte de les polítiques municipals?

## 8. DONAR A CONÈIXER ELS DRETS DE LA INFÀNCIA

La sensibilització sobre els drets dels nens i les nenes entre els adults i els infants és imprescindible per tal d'avançar en el seu compliment. En una Ciutat Amiga de la Infància tothom qui treballa amb i per als infants ha de promoure que els nens i nenes siguin subjectes de dret, de la mateixa manera que la resta de ciutadans. La Convenció sobre Drets de l'Infant estableix que els Estats estan obligats a fer que els principis

i disposicions de la Convenció siguin "àmpliament coneguts a través de mesures actives i adequades per als adults i pels infants".

A l'article 29 sobre els objectius de l'educació, la Convenció també exigeix que aquesta inclogui "el desenvolupament del respecte pels drets humans i les llibertats fonamentals" entre les seves finalitats. Si una ciutat desitja promoure una cultura dels drets humans, és lògic que aquest

procés estigui enfocat especialment sobre la infància. Un punt de partida és incloure els drets humans en el currículum de les escoles i donar a conèixer la Convenció, i també és clau incorporar aquest enfocament als continguts de pràcticament totes les assignatures i al conjunt de l'organització escolar. De tota manera,

cal recordar que el coneixement i el respecte pels drets dels infants no s'ha d'adreçar únicament a la infància, sinó a tota la ciutadania. Per això caldrà acordar compromisos amb les ONG, associacions juvenils i mitjans de comunicació, entre d'altres, ja que tenen un paper crucial en aquesta tasca.

- De quina manera l'ajuntament pretén promoure el coneixement i el respecte pels drets humans de la infància entre els propis nens i nenes i els adults del municipi?
- Els polítics, tècnics i altres professionals municipals que treballen per i amb la infància han rebut formació específica relativa als drets dels infants?
- L'ajuntament promociona l'educació sobre els drets humans i de la Convenció sobre els Drets de l'Infant als centres educatius o en espais de lleure? De quina manera?
- Hi ha dades periòdiques sobre el coneixement dels drets de la infància per part d'adults i per part dels infants del municipi?

**LLISTA DE CONTROL**  
**SOBRE**  
**DIFUSIÓ DELS**  
**DRETS DE LA**  
**INFÀNCIA**



## 9. SUPORT A INSTITUCIONS INDEPENDENTS DE DEFENSA DELS DRETS DELS INFANTS

Una administració local compromesa amb la construcció d'una Ciutat Amiga de la Infància ha de poder retre comptes del tractament que dóna als infants. Des de l'adopció de la Convenció sobre els Drets de l'Infant han proliferat les organitza-

cions compromeses en el seguiment, promoció i protecció dels drets de la infància i molts governs de diferents nivells han signat acords amb ONG i institucions independents especialitzades en la infància per promoure conjuntament





l'aplicació més completa possible de la Convenció. Cada vegada més estan apareixent organitzacions infantils i juvenils que duen a terme un treball de sensibilització sobre els drets humans que requereixen el suport dels adults, però no pas el seu control. De la mateixa manera, les entitats i organismes independents necessiten el suport, però no el control dels governs locals i aquests, a la seva vegada, necessiten establir vincles influents i formals en el procés de construcció d'una Ciutat Amiga de la Infància.

El Comitè sobre els Drets de l'Infant ha promogut el desenvolupament d'institucions independents de drets humans per a la infància i, actual-

ment, en molts Estats hi ha defensors del menor o bé punts focals per a la infància dins d'alguna institució de drets humans. En menys casos, existeixen institucions d'aquest tipus en l'àmbit local, encara que és important que n'hi hagi allà on viuen menors o que els tinguin a l'abast per tal que siguin realment accessibles a les nenes i els nens.

Per actuar com a defensores, guardianes i vetlladores dels drets dels infants, l'essència d'aquestes institucions és la seva independència. En el cas que els governs locals no tinguin competències per establir defensories del menor amb poder legal, haurien de poder influir en altres instàncies de govern per aconseguir-ho.

### LLISTA DE CONTROL SOBRE INSTITUCIONS INDEPENDENTS



- El municipi ha promogut aliances amb organitzacions i organismes?
- De quina manera s'encoratja i es dóna suport a les entitats juvenils i infantils per tal que participin i contribueixin a l'hora de difondre, promoure i protegir els drets dels infants?
- Hi ha alguna relació amb alguna institució independent de drets humans per a la infància?

# Ciutats Amigues de la Infància a Espanya

**El programa CAI ofereix als governs i ens locals instruments per treballar pels drets dels infants a escala municipal**

El procés de construcció d'una Ciutat Amiga de la Infància comporta aplicar la Convenció sobre els Drets de l'Infant amb el lideratge del govern local. Per tant, no acaba amb el reconeixement d'una Ciutat Amiga de la Infància, sinó que és un procés obert i de llarga durada. L'objectiu és millorar la vida de les nenes i els nens, reconeixent i realitzant els seus drets, i comptant amb la seva participació.

L'experiència ens diu que els processos de construcció poden iniciar-se de diferents maneres: de dalt cap a baix amb un edicte de l'alcalde o amb una resolució governamental adoptada formalment per tal que arribi a tots els nivells de l'administració, o de baix a dalt a partir d'iniciatives de barri o d'entitats o institucions com ara hospitals i escoles amigues de la infància, o campanyes en favor d'espais de joc, parcs o camins escolars que poden ser impulsades pels propis infants i adolescents, associacions del teixit comunitari o institucions de drets humans.

A Espanya el programa Ciutats Amigues de la Infància s'inicia l'any 2001 amb dos objectius: un, promoure l'aplicació de la Convenció sobre els Drets de l'Infant a escala local, i l'altre, recolzar les xarxes locals que treballen per la infància i animen altres municipis a coordinar-se i intercanviar informació. Si bé el programa és una iniciativa d'UNICEF – Comitè espanyol, la seva Secretaria Permanent compta amb la col·laboració i suport del Ministeri de Sanitat, Política Social i Igualtat, de la Federació Espanyola de Municipis i Províncies (FEMP), i de la Red Local a favor de los derechos de la infancia y la Adolescencia.

El programa CAI ofereix als governs i ens locals els següents instruments per treballar a favor dels drets dels infants a escala municipal:

- 1 Un portal web del programa amb recursos i diverses aplicacions
- 2 Butlletí per a tècnics municipals d'infància
- 3 Reconeixement bianual de Ciutats Amigues de la Infància (veure el CD)
- 4 Certamen bianual de bones pràctiques CAI (veure el CD)
- 5 Intercanvi i formació per als municipis amb reconeixement CAI
- 6 Parlament Infantil com a mecanisme online de participació:  
[www.parlamentoinfantil.ciudadesamigasdela infancia.org](http://www.parlamentoinfantil.ciudadesamigasdela infancia.org)
- 7 Sistema d'indicadors municipals per elaborar informes de situació de la infància (veure el CD)
- 8 Guia per al desenvolupament de plans d'infància i adolescència als governs locals (veure el CD)
- 9 Orientació per a cursos de formació sobre l'aplicació de la Convenció sobre els Drets de l'Infant a escala local



**A finals de 2010 hi ha 54 municipis CAI arreu d'Espanya, dels quals tres són municipis de Catalunya:**

**Lleida (2004)**

**Barcelona (2006)**

**Cornellà de Llobregat (2010)**

# Recursos sobre infància i ciutats



Al cd adjunt es troba la documentació següent agrupada en 7 apartats:

## A. RECONeixEMENT DE CIUTATS AMIGUES DE LA INFÀNCIA

- Protocol de reconeixement de CAI 2010-2014
- Indicadores municipals de aplicació de la Convenció sobre los Derechos del Niño (2010)
- Cuestionarios para cumplimentar los indicadores municipales (2010)

## B. RECONeixEMENT DE BONES PRÀCTIQUES

- Bases del V Certamen de Drets de la Infància i Política Municipal (2010)
- Fitxa per a la recollida de dades del V Certamen (2010)
- Guía de Buenas Prácticas sobre Planes y Consejos de Infancia en el ámbito municipal español (2004)

## C. GUIES I MANUALS

- Guía para el desarrollo de Planes de infancia y adolescencia en los gobiernos locales (2010)
- Manual básico para responsables políticos municipales. Pongamos a la infancia en la agenda política local (2009)
- Bases para un debate sobre la participación infantil en el ámbito local (2008)

## D. CONVENCió SOBRE ELS DRETS DE L'INFANT

- Convención sobre los Derechos del Niño (1989)
- Estado Mundial de la Infancia: edición especial 20 años de la Convención (2009)
- Una revolución silenciosa: la Convención sobre los Derechos del Niño (2010)

- Póster dels 54 articles de la Convenció sobre els Drets de l'Infant
- El derecho del niño a ser escuchado. Observación General del Comité n°12 (2009)

## E. UNICEF I LA INFÀNCIA AL MÓN

- Un mundo apropiado para la infancia. Sesión especial de la Asamblea General de Naciones Unidas en favor de la infancia (2002)
- Revisión del cumplimiento de Un mundo apropiado para la infancia 5 años después. Versión ilustrada (2007)
- Hacia el logro de los ODM: invertir en infancia es financiar el desarrollo (2010)
- Progreso para la Infancia: lograr los ODM con equidad (2010)

## F. UNICEF I LA INFÀNCIA A ESPANYA

- La infancia en España 2010-2011. 20 años de la Convención sobre los Derechos del Niño: retos pendientes
- Observaciones Finales del Comité de los Derechos del Niño en España (2010)

## G. INFÀNCIA A CATALUNYA

- Llei dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència aprovada pel Parlament de Catalunya el 27 de maig de 2010
- Pla d'Atenció Integral a la Infància i l'Adolescència de Catalunya 2010-2013
- El Consell Nacional dels Infants i Adolescents a Catalunya. Document de bases (2010)

Nota: L'idioma del títol correspon a l'idioma del document

Publicat a Barcelona el febrer del 2011

Document original: *Building Child Friendly Cities. A Framework for Action*, 2004

Traducció del castellà i correcció lingüística: Lluís Maria Todó

Edició i actualització de continguts: Maria Truñó i Salvadó

Disseny de l'edició catalana: Carla Ventosa Puig

Impressió de l'edició catalana: Papers 99

Paper totalment lliure de clor TCF



Aquesta obra té llicència Creative Commons de Reconeixement-No comercial-Sense obra derivada 2.5 Espanya (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/es/legalcode.ca>).

Es pot copiar, distribuir i comunicar públicament sempre i quan es reconegui i respecti l'autoria original i no se'n faci un us comercial.

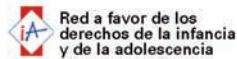
Coordinació de la Secretaria Permanent de Ciutats Amigues de la Infància a Espanya: Gregorio Aranda Bricio

UNICEF Comitè Catalunya  
Mallorca 346, 08013 Barcelona  
catalunya@unicef.es  
Telf: 934531782  
www.unicef.es

Depòsit legal: B-6891-2011

[www.ciudadesamigas.org](http://www.ciudadesamigas.org)

Membres de la Secretaria Permanent de Ciutats Amigues de la Infància a Espanya:



Amb el suport de:

